

Susitikimai trumposiose bangose skiriami kelis dešimtmečius

Šalia mūsų yra dalykų, kurie visą egzistavimo laikotarpį būna apgaubti paslapties, egzotikos ir niekada netaimpa visiems įprastu kasdieniu reiškiniu. Vienas iš jų – asmeninis bendravimas trumpųjų bangų radijo ryšiu. O štai kybartietis Edmundas GUDŽIŪNAS, trumposiose bangose dirbantis bene pusšimtį metų, sako, kad jam tokia veikla – jau net ne hobis, o gyvenimo būdas.

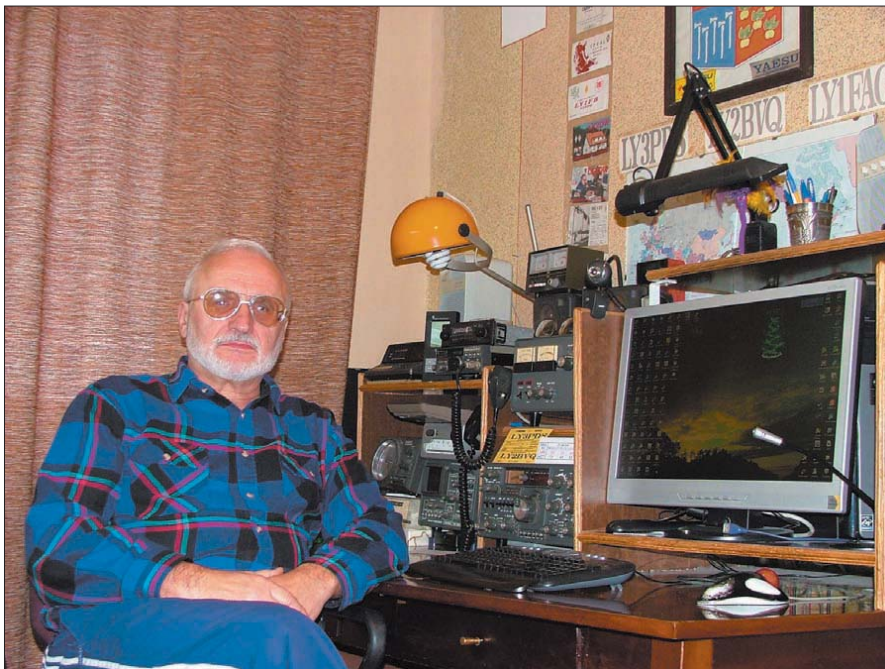
Skaičiuoja dešimtmečiais

E. Gudžiūnas savo žodžius grindžia įspūdingais skaičiais. Radijo mėgėjo stažą vyriškis skaičiuoja nuo 1962 metų, kai besimokydamas 10 klasėje susidomėjo radijo bangų magija. Po trejų metų E. Gudžiūnas jau turėjo licenciją užsiimti radijo ryšio veikla. Dar po poros metų, 1967-aisiais, pomėgis suvedė jį su kazachu Anatolijumi. Bendraminčių ryšys nenutrūksta jau keturiasdešimt penkerius metus.

Apie 20 metų gyvena gal dešimties radištų sekmadieninių pokalbių trumpųjų radijo bangų ryšiu ritualas. Kiekvieną sekmadienį, anksti ryte, trumpabangininiai Rusijoje, Vokietijoje, Kazachstane ir Lietuvoje skiria valandą vyriškam pokalbiui. Paklaustas, kokios temos aptarinėjamos radijo bangomis, E. Gudžiūnas sako: „Visos, išskyrus moteris ir religiją.“ Pašnekovai pasveikina vieni kitus religinių švenčių progomis, tačiau į diskusijas dėl pasaulėžiūros nesileidžia. Kartais vyriškiai šnekučiuojasi grynai buitiniams temoms apie sodus, daržus bei šiltnamius, sykais dalijasi nuomonėmis apie politinio gyvenimo įvykius, mat juos stebi ir vertina iš skirtingų pasaulio vietų.

Radiotechniką rado Kazachstane

Dar mokyklos suole radiotechnika susidomėjęs E. Gudžiūnas apie ją norėjo sužinoti kuo daugiau, tad įstojo į tuometinį Kauno politechnikos institutą. Deja, per porą mokslo metų studentas institute radiotechnikos taip ir „nepačūpinėjo“, o perspektyva dar pusmetį ar metus laukti taip dominusių paskaitų jo netenkino.

Kybartietis Edmundas Gudžiūnas radijo bangų pasaulyje žinomas kaip LY3PDS.

Nuotrauka iš E. GUDŽIŪNO asmeninio archyvo.

Metęs aukštąją mokyklą, jis išvažiavo į Kazachstaną ir šiame krašte susirado... radiotechniką.

Vaikštinėjančio po miestą E. Gudžiūno žvilgsnis patraukė ant daugiabučio namo stogo išskelto antenos. Pagal antenų padėtį lietuvis pamėgino nustatyti, kuriame bute turėtų gyventi jis išskėlęs radistas. Kai šeimininkai atvėrė nusiūrėto buto duris, į atvykėlio klausimą, ar čia gyvena radijo mėgėjas, buvo atsakyta teigiamai. Taip užsimėzgė ryšys su jau anksčiau minėtu kazachu Anatolijumi.

Paklaustas, ar radijo mėgėjai galėtų būti laikomi internetu, raštu bendraujančių forumuose ar socialiniuose tinkluose, pirm-takais, E. Gudžiūnas to nepatvirtino. Mat porą dešimtmečių besitęsiantį vyriškos draugijos sekmadieninių pašnekesių tradicija yra išskirtinis reiškinys radištų bendruomenėje.

Radijo bangų entuziastai teigia, kad ši veikla sujungia medžiojo azartą ir kolekcionieriaus aistrą, verčia užsiimti konstravimu, mokėti užsienio kalbas, nusima-

nyti apie geografiją ir radijo techniką. Standartiniai radištų užmegzti ryšiai „skamba“ kitaip nei smagios vyriškos kalbos.

Kybartuose dirba keturi

Radistai žino, kokiuose bangų ruožuose dirba kolegos. Kiekvienas turi tik jam priklausančią unikalų šaukinį. E. Gudžiūnas radijo bangų pasaulyje žinomas kaip LY3PDS. Pirmosios dvi raidės rodo, kad šaukinys suteiktas Lietuvoje.

Prie aparato žmonės sėdasi tam, kad rastų ir užmegztų radijo ryšį su kitoje vietoje dirbančiu bendraminčiu. Įjungęs radijo aparatą kybartietis skelbia: „Dėmesio visiems! Čia LY3PDS. Kas mane girdite, prašau atsakyti!“

Užmegzęs ryšį su pašnekovu, radistas pasako savo šaukinį, pasisveikina, informuoja, iš kokio miesto jis ešas, kaip girdi pašnekovą, prisistato vardu. Tai yra privaloma pateikti minimali informacija. Dažnas užmegztas ryšys ją ir apsiriboja.

Norėdamas šnektelėti su konkrečiu asmeniu ar su žmogumi iš

vietovės, kuri jį tuo metu domina, ryšio paieškų lauką E. Gudžiūnas susiaurina ir prašo atsiliepti jį išgirdusius kolegas, pavyzdžiui, tik Vokietijoje ar tik Berlyno zonoje. Radijo bangomis galima „pagauti“ ir bendramintį savo gatvės kaimyną. Pasak E. Gudžiūno, Kybartuose yra dar trys radijo mėgėjai, tačiau trumposiose bangose dirba tik jis vienas.

Vyriškis radijo bangomis bendrauja lietuviškai, rusiškai, angliškai ir lenkiškai. Kai kurie kolegos kalba vokiškai, o tarptautinė radijo mėgėjų kalba yra anglų.

Konstravo pats

Naujausią informacinių technologijų teikiamų galimybių fone radijo ryšys atrodo egzotiškas, archajiškas ir netgi užburiantis. E. Gudžiūnas sako, kad su savo sekmadieninės kompanijos pašnekovais retkarčiais pabendraujantis ir per kompiuterinę programą „Skype“. Bendraminčiai pamato vieni kitus, apsieičia nuotraukomis. Vis dėlto kybartietis įsitikinęs, kad skaitmeninės technologijos nenugalės jų aistros: „Liksime konser-

vatyvūs. Įlindome ir jau nebeišjisi-me.“

„Išlįsti“ vyrams nesinori turbūt ir dėl to, kad visa dešimtmečius naudojama įranga – jų minčių ir rankų darbo vaisius. „Jaunam reikėjo gauti ir pritaikyti karinius prietaisus, lituoti, konstruoti. Reikėjo turėti gerą galvą ir geras rankas“, – tokią pradžią prisimena E. Gudžiūnas. Jis žino, kad pastaruoju metu radijo ryšio paieškose naudojama kompiuterinė įranga nudirba dalį darbo, tad radistui belieka užmegzti kompiuterio surastą ryšį. Tačiau taip palengvintas darbas mėgėjų radijo Kybartuose patriarchu bendraminčių pavadinto E. Gudžiūno nežavi. „Tai – vartotojiškumas“, – įsitikinęs kybartietis.

Užmegzė radijo ir istorijos ryšį

Dabar radijo ryšį vertinantys kaip pigiausią bendravimo priemonę E. Gudžiūnas prisimena ir grėsmingą 1991 metų sausio 13-ąją, kai radijo bangos buvo vienintelė galimybė perduoti pasauliui žinias apie įvykius Lietuvoje.

Žvelgdamas dar toliau į praeitį, E. Gudžiūnas pasakoja, kad Kybartai apie 1960 metus laikėsi Lietuvos miestų, turinčių daugiausiai mėgėjų radijo stočių, penketuke.

Radijo mėgėjų klubo tinklapyje prie publikuojamų „Varpo“ retransliatorių, įrengto Kybartų radiorelinės linijos bokšte, modernizavimą įamžinusių nuotraukų rašoma: „Edmundas LY3PDS <...> nepraleido progos nusifotografuoti Kybartų priemiesčio fone. Apačioje matosi senasis kelias į Kudirkos Naumiestį, eįs Lietuvos–Vokietijos pasieniu. <...> žemai matosi šviesus Lieponos kaspinėlis – jos kairysis krantas, jau daugiau nei 570 metų priklausantis kitai valstybei, šiuo metu Rusijai, todėl dauguma nuotraukose matomų namų yra Rytpūsių miestelyje Eitkūnuose (dabar – Černyševskoje).“

E. Gudžiūnas yra Lietuvos radijo mėgėjų draugijos narys. Vyriškis kas antrą šeštadienį radijo bangomis veda minėtos draugijos sąsąukas, į kurias kaskart užsiregistruoja apie pusšimtis radištų. Šį darbą E. Gudžiūnas dirba Vilkaiviškio rajono radijo mėgėjų klubo „Varpas“ vardu.

Renata VITKAUSKIENĖ